

مقدمه

یکی از اصلی‌ترین مسائلی که هم در مدیریت و هم در اسلام مطرح می‌شود، بحث کنترل و نظارت است؛ بحث کنترل به قدری در سازمان و مدیریت مهم است که یکی از وظایف اصلی و ذاتی مدیریت است. علت این نیاز به کنترل و نظارت را می‌توان در انحراف عملکرد از برنامه جستجو کرد، زیرا هر سازمانی برای تحقق اهداف خود اقدام به برنامه‌ریزی می‌کند که این برنامه‌ریزی خود دارای دو بخش اصلی است، این دو بخش عبارتند از: تعیین هدف و نحوه رسیدن به هدف. در هر دو بخش مذکور ممکن است موانعی ظهور یابد که مانع نیل سازمان به اهداف خود شود، لذا سازمان برای رفع این موانع و اصلاح انحراف احتمالی نیاز به سازوکاری دارد تا مطمئن شود که سازمان در مسیر صحیح در حال حرکت است (رضائیان، مبانی سازمان و مدیریت، ۱۳۸۳).

از سوی دیگر دین اسلام به عنوان دینی کامل در هر دو زمینه فردی و اجتماعی ملاک‌هایی جهت سنجش میزان موفقیت معرفی کرده است. قرآن کریم برای گرامی‌ترین افراد در پیشگاه الهی و بهترین امت ملاک‌هایی را ارائه می‌کند. از دید قرآن کریم گرامی‌ترین افراد بشر در نزد خداوند با تقواترین آنهاست: «إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاهُمْ»^(۱) (قرآن کریم، ۱۳۹۸). کلمه تقوا به معنای «خودنگهداری» است که همان ضبط نفس است و متقین یعنی «خودنگهداران» و تقوا یعنی نفس را در وقایه قرار دادن از آنچه بیم می‌رود (مطهری، ۱۳۶۸).

همچنین از نگاه قرآن کریم؛ بهترین امت، امتی است که امر به معروف و نهی از منکر در آن حاکم باشد و دلیل برتری امت اسلام بر دیگر امت‌ها را امر کردن